

СУЧАСНИЙ СТАН ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ УКРАЇНИ: ПРІОРИТЕТИ, СТРАТЕГІЯ ТА РИЗИКИ

© 2016 МАЛІК Є. О., ТАБАКОВА Т. В.

УДК 336.1

Малік Є. О., Табакова Т. В.

Сучасний стан державних фінансів України: пріоритети, стратегія та ризики

Метою статті є дослідження сучасного стану державних фінансів України, визначення проблем, які стоять на перешкоді стабілізації макроекономічної ситуації у країні, та розробка стратегії досягнення економічного розвитку шляхом визначення її трьох складових. Проаналізовано сучасну макроекономічну ситуацію у країні; визначено основні показники стійкості державних фінансів; з'ясовано, що низький рівень економічного розвитку у найближчі роки залишатиметься ключовим фактором, який послаблюватиме стійкість державних фінансів країни. У зв'язку з цим надано рекомендації щодо шляхів реформування системи державних фінансів. Обґрунтовано конкретні заходи щодо їх реалізації з урахуванням актуалізації нових викликів перед Україною. У процесі дослідження обґрунтовано актуальність системних перетворень у фіскальній і монетарній політиці уряду, необхідність модернізації виробничих фондів і впровадження новітніх технологій, збільшення інвестицій в інновації на мікрорівні з метою відновлення економіки нашої держави, що в майбутньому збільшить можливості бюджету та дозволить розрахуватись з боргами.

Ключові слова: державні фінанси, бюджетна система, державний борг, децентралізація, макрофінансова стабільність, розвиток економіки, конкурентоспроможність, монетизація ВВП, фіскальна та монетарна політика.

Рис.: 5. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 13.

Малік Євгенія Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (пр. Перемоги, 54/1, Київ, 03068, Україна)

E-mail: malik_3@ukr.net

Табакова Тетяна Володимирівна – кандидат економічних наук, асистент кафедри фінансів, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (пр. Перемоги, 54/1, Київ, 03068, Україна)

E-mail: tabakova.tetiana@gmail.com

УДК 336.1

UDC 336.1

Малік Е. А., Табакова Т. В. Современное состояние государственных финансов Украины: приоритеты, стратегия и риски

Целью статьи является исследование современного состояния государственных финансов Украины, определение проблем, которые препятствуют стабилизации макроэкономической ситуации в стране, и разработка стратегии достижения экономического развития путем определения трех составляющих обеспечения ее развития. Проанализирована современная макроэкономическая ситуация в стране; определены основные показатели устойчивости государственных финансов; установлено, что низкий уровень экономического развития в ближайшие годы будет оставаться ключевым фактором, который будет ослаблять устойчивость государственных финансов. В связи с этим даны рекомендации о путях реформирования системы государственных финансов. Обоснованы конкретные меры по их реализации с учетом актуализации новых вызовов, возникших перед Украиной. В процессе исследования обоснована актуальность системных преобразований в фискальной и монетарной политике правительства, необходимость модернизации производственных фондов и внедрения новейших технологий, увеличения инвестиций в инновации на микроуровне с целью восстановления экономики государства, что в будущем увеличит возможности бюджета и позволит погасить долги страны.

Ключевые слова: государственные финансы, бюджетная система, государственный долг, децентрализация, макрофинансовая стабильность, развитие экономики, конкурентоспособность, монетизация ВВП, фискальная и монетарная политика.

Рис.: 5. **Табл.:** 1. **Библ.:** 13.

Малік Євгенія Александрівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (пр. Перемоги, 54/1, Київ, 03068, Україна)

Malik E. O., Tabakova T. V. The Current State of Public Finances in Ukraine: Priorities, Strategy and Risks

The aim of the article is to study the current state of public finances in Ukraine, define the problems hindering the stabilization of the macroeconomic situation in the country and elaborate strategies for achieving the economic development by determining its three components. The current macroeconomic situation in the country is analyzed; the basic indicators of sustainability of public finances are determined. It has been found that the low level of economic development in the coming years will be the key factor weakening the sustainability of public finances in the country. In this regard recommendations on the ways of reforming the system of public finances are given. There justified concrete measures on their implementation taking into account the actualization of the new challenges that have arisen before Ukraine. In the course of the study there proved the relevance of the system transformations in the fiscal and monetary policy of the government; the need to modernize production facilities and introduce new technologies, the increase of investments in innovations at the micro level in order to restore the national economy, which in the future will increase the possibilities of the budget and allow the country to repay debts.

Keywords: public finances, budget system, government debt, decentralization, macro-financial stability, economic development, competitiveness, monetization of GDP, fiscal and monetary policies.

Fig.: 5. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 13.

Malik Evgeniya O. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Department of Finance, Kyiv National Economic University named after V. Hetman (54/1 Peremohy Ave., Kyiv, 03068, Ukraine)

E-mail: malik_3@ukr.net

E-mail: malik_3@ukr.net

Табакова Татяна Владимировна – кандидат економічних наук, асистент кафедри фінансов, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (пр. Перемоги, 54/1, Київ, 03068, Україна)

E-mail: tabakova.tetiana@gmail.com

Tabakova Tetiana V. – Candidate of Sciences (Economics), Assistant, Department of Finance, Kyiv National Economic University named after V. Hetman (54/1 Peremohy Ave., Kyiv, 03068, Ukraine)

E-mail: tabakova.tetiana@gmail.com

Вступ. Проведення комплексної реформи регіонального управління та місцевого самоврядування, підвищення рівня фінансової незалежності й автономності місцевих бюджетів, зміцнення економічного потенціалу держави, забезпечення стабільного, цільового й ефективного розподілу бюджетних коштів для реалізації соціальних та економічних програм, здійснення заходів щодо досягнення макрофінансової стабільності з метою стимулювання економічного розвитку держави в цілому та її регіонів зокрема є головними завданнями, які нині стоять перед урядом України.

Економіка України на сьогодні переживає надзвичайно складний період і потребує термінових ефективних перетворень. Стан і тенденції розвитку державних фінансів, центральною ланкою котрих є державний бюджет, належать до ключових чинників економічного зростання як розвинутих країн, так і країн, що розвиваються [4]. Потреба в ефективному управлінні бюджетними ресурсами, створенні державної стратегії соціально-економічного розвитку з урахуванням національних і регіональних інтересів, збалансованій системі державних фінансів створюють умови для системних перетворень у країні та дають поштовх до досягнення конкурентоспроможності вітчизняної економіки, її розвитку та модернізації шляхом протидії зовнішнім і внутрішнім загрозам, оновлення виробничого потенціалу та інвестицій в науково-технічні розробки. Водночас на цьому шляху стоять суттєві перешкоди, пов'язані з наслідками економічної кризи, значним занепадом виробничої сфери, загрозливо високим рівнем державного боргу, макрофінансовою нестабільністю, яка загострюється внаслідок військового конфлікту на сході України.

Питання реформування державних фінансів з метою зміцнення та розвитку держави завжди було актуальним, як для світових країн-лідерів, так і для всіх інших держав. Саме тому на сьогодні відомо безліч досліджень, що йому присвячені, серед яких можна виділити роботи В. Федосова, Т. Затонацької, О. Молдована, А. Даниленка, В. Зимовця та ін. Проте окреслене питання потребує подальшого вивчення, адже існує необхідність розробки нової стратегії реформування системи державних фінансів, яка б врахувала сучасну макроекономічну ситуацію в державі та дала б відповідь на нагальні питання, вирішила б сучасні проблеми.

Виклад основного матеріалу. Стан державних фінансів і тенденції їх розвитку належать до ключових чинників економічного зростання та розвитку будь-якої країни. Збалансована система державних фінансів та ефективне управління бюджетними ресурсами забезпечують формування сприятливого макроекономічного середовища для активізації підприємницької діяльності, збільшення інвестицій, належного соціального захисту населення [3]. У той же час негаразди в системі державних фінансів нега-

тивно позначаються на макроекономічній ситуації у країні. Відсутність збалансованості між доходами та видатками бюджету, нераціональна структура бюджетних ресурсів на їх нецільове використання збільшують тиск на стабільність національної валюти, призводять до недофінансування видатків бюджету, зниження рівня життя громадян і провокують нарощування державного боргу, що зводить нанівець спроби досягнення макроекономічної і макрофінансової стабільності у країні, не говорячи про досягнення нею конкурентоспроможної позиції на міжнародному рівні.

Сучасні реалії функціонування державних фінансів України свідчать про загострення кризового стану, що зумовлено як накопиченими у попередні роки макроекономічними дисбалансами, так і наслідками політичної нестабільності. Забезпечення стійкого довгострокового розвитку країни нерозривно пов'язано з усуненням загрозливих параметрів боргового навантаження, підвищенням рівня та ефективності витрачання бюджетних коштів, зменшенням рівня тінізації економіки, реальним скороченням податкового навантаження на суб'єкти господарювання та вдосконаленням системи адміністрування податків, узгодженням цілей та орієнтирів фіскальної і монетарної політики задля стабілізації національної економіки.

Нині проблема побудови ефективно діючої системи державних фінансів надзвичайно актуальна в умовах циклічних коливань економіки, спаду виробничого потенціалу, зниження рівня життя суспільства та погіршення конкурентоспроможності нашої держави. Важливим з цього приводу, як на нашу думку, є створення умов для соціально-економічного розвитку нашої держави. У цьому аспекті важливого значення набуває визначення пріоритетних напрямків реформування системи державних фінансів.

З огляду на вказані негаразди, першочерговими проблемами, вирішення яких має стати основою реформування системи державних фінансів у середньостроковій перспективі, є:

- низький рівень розвитку економіки;
- деструктивна боргова політика;
- високий рівень інфляційних коливань;
- надмірна централізація бюджетної системи;
- неефективна структура бюджетних видатків.

Стабільне фінансове становище держави є передумовою її економічного зростання та досягнення високого рівня життя її громадян. Визначальний вплив на стійкість державних фінансів має загальний рівень розвитку економіки країни, який вимірюється за показником ВВП на одну особу за паритетом купівельної спроможності (ПКС) [5].

Рівень ВВП на одну особу за ПКС в Україні є суттєво нижчим порівняно з найближчими сусідами (Польща, Словаччина, Угорщина), у яких цей показник коливається від 25 до 28 тис. дол. США в середньому за останні три

роки [8]. В Україні ж цей показник не перевищив 9,1 тис. дол. США (табл. 1), що свідчить про надзвичайно невисокий рівень добробуту громадян, більшість яких знаходиться за межею бідності. Низький рівень економічного розвитку у найближчі роки залишатиметься ключовим фактором, який послаблюватиме стійкість державних фінансів країни порівняно зі східноєвропейськими країнами-сусідами [5].

Не менш важливим чинником, який відчутно гальмує розвиток країни, є зростання рівня державного боргу, що призводить до погіршення фіскальної спроможності держави [4]. Темпи зростання рівня державного боргу у ВВП надзвичайно високі (майже в шість разів за останні дев'ять років), що має негативний вплив на стійкість державних фінансів, яку визначають високі валютні ризики зовнішньої заборгованості, нестабільна ситуація з рефінансуванням боргів попередніх років, а також тиск боргових виплат (табл. 1). Співвідношення рівня державного боргу до ВВП країни характеризує економічну ситуацію у державі, показує можливість обслуговування державного боргу за рахунок перенесення ресурсів із виробництва товарів для

внутрішнього споживання на виробництво експортних товарів [7]. Здатність фінансової системи країни фінансувати державні борги за рахунок власних ресурсів визначається цим показником (рис. 1.)

Динаміка державного боргу відносно ВВП за 2007–2015 рр. в Україні свідчить про його суттєво нижчий рівень порівняно з країнами ЄС (до 2013 р.), однак темпи його зростання у період 2014–2015 рр. є загрозливо стрімкими. Такі тенденції були обумовлені багатьма факторами, серед яких можна виділити і необхідність додаткового фінансування оборонної галузі, і наявність соціальних та інших зобов'язань держави, обов'язкових для виконання, незважаючи на економічну нестабільність (насамперед це забезпечення потреб населення у енергоносіях), і необхідність погашення попередньо взятих на себе боргів. Проте загострення і дестабілізація економічного стану України передусім пов'язана з тим, що запозичені кошти, які мають використовуватись на фінансування інвестицій та розвиток економіки, спрямовуються на розв'язання поточних негараздів. Зростання боргової залежності в Україні спричинило погіршення фіскальної спроможності держави.

Таблиця 1

Показники стійкості державних фінансів України у 2007–2015 рр. *

Показник	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ВВП на особу (тис. дол. США)**	8,1	8,5	7,3	7,7	8,3	8,5	9,1	8,2	7,5
Валовий державний борг, % до ВВП	12,3	20,0	34,7	39,9	36,3	36,5	40,3	70,2	79,4
Відношення державного та гарантованого боргу до доходів державного бюджету, %	53,5	81,8	151,1	179,7	150,4	149,0	172,4	308,3	294,1
Частка зовнішнього боргу у загальній сумі державного боргу, %	78,8	75,4	66,8	64,0	63,3	59,9	51,4	55,6	52,6
Відношення державних витрат до ВВП, %	31,4	32,6	33,7	34,9	32,0	34,9	34,8	33,4	29,1
Індекс інфляції, %	116,6	122,3	112,3	109,1	104,6	99,8	100,5	124,9	143,3
Рівень монетизації на кінець періоду, %	55,0	54,4	53,4	55,2	52,6	54,8	62,5	61,1	50,2

* Джерело: сформовано авторами на основі [10–12]

** Джерело: сформовано авторами за статистичною інформацією Міжнародного валютного фонду [8]

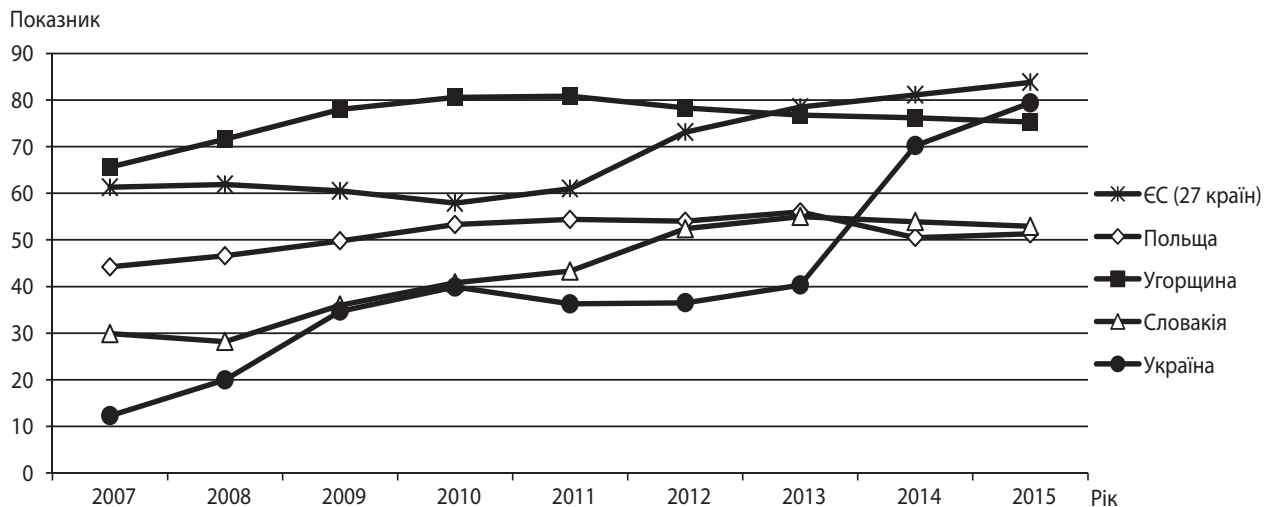

Рис. 1. Державний валовий борг відносно ВВП країн Європи у 2007–2015 рр., %

Джерело: сформовано авторами на основі [10; 13]

Відношення обсягу державного та гарантованого державою боргу до доходів державного бюджету зросло з 53,5 % в 2007 р. до 308,3 % в 2014 р., у той час як максимальне припустиме значення цього показника для країн із ринками, що формуються, становить 100 % [5], у 2015 р. цей показник скоротився, проте його значення набагато перевищує гранично допустиме (табл. 1). Наслідком стрімкого зростання державного боргу (у поєднанні з високою вартістю позичень) стало збільшення витрат на його погашення та обслуговування. Лише у 2014 р. такі витрати становили майже половину доходів та третину витрат державного бюджету (відповідно 47,3 % та 32,3 %) [5].

Зменшення рівня інфляції – одне з нагальних завдань, яке стоїть перед урядом, адже досягнення стійкості державних фінансів неможливе в умовах зниження передумов для нагромадження капіталів. За останні дев'ять років інфляційні коливання в Україні були досить нерівномірними (табл. 1) та спостерігався їх високий рівень. У цій же табл. 1 бачимо, що динаміка нагромадження фінансових

ресурсів (за вимір взято грошовий агрегат широких грошей), у свою чергу, свідчить про зростання рівня монетизації ВВП в Україні у період з 2007 по 2015 рр. порівняно з 2000–2006 рр. (коли цей показник в середньому склав 33,4 % [12]). Значення рівня монетизації ВВП, який є основним індикатором зусиль держави та Національного банку України та характеризує ефективність управління грошовою масою, має нерівномірну тенденцію в нашій державі. Україна, Польща, Латвія мають приблизно однаковий рівень монетизації ВВП, проте купівельна спроможність населення зовсім різна [7]. Монетизація економіки має сприяти ефективному поповненню каналів грошового обігу необхідними грошовими коштами і створює основу для забезпечення зростання заощаджень населення, але для цього необхідно досягти приросту грошової маси у ВВП країни без інфляційного зростання, зростання банківських депозитів і зниження доларизації економіки, збільшення інвестиційних вкладень у пріоритетні галузі економіки [7].

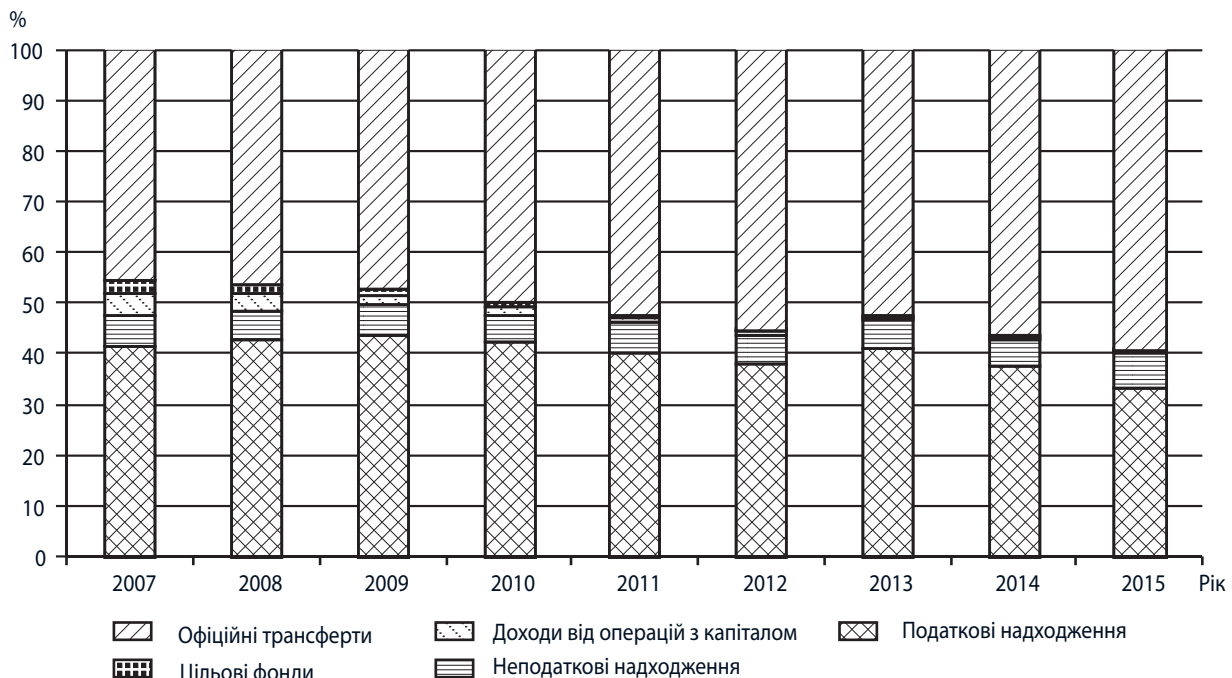

Рис. 2. Структура доходів місцевих бюджетів України у 2007–2015 рр., %

Джерело: сформовано авторами на основі [10]

Значною проблемою державних фінансів є надмірна централізація бюджетної системи, що послаблює зацікавленість органів місцевого самоврядування у збільшенні доходів за чинними статтями, та пошук нових джерел доходів [3]. З метою забезпечення реформування місцевого самоврядування в Україні першочерговим завданням є децентралізація влади. А для цього необхідним кроком є зміна адміністративно-територіального устрою у країні, передача повноважень і ресурсів на місцевий рівень.

Проведення бюджетної децентралізації полягає у зменшенні обсягів трансфертів із державного бюджету та зміцненні дохідної бази місцевих бюджетів. Україна взяла курс на проведення децентралізації в останні роки, так джерела наповнення місцевих бюджетів було розширено

за рахунок передачі з державного бюджету: 100 % плати за надання адмінпослуг, 100 % державного мита, 10 % податку на прибуток підприємств [9]. Водночас у структурі доходів місцевих бюджетів в Україні частка міжбюджетних трансфертів має тенденцію до зростання і становить близько 60 % у 2015 р. (рис. 2), що є свідченням високої залежності територіальних громад від фінансування з державного бюджету. Для прикладу, після проведення децентралізації структура доходів бюджету муніципалітету в Данії мала такий вигляд: 57 % – податок на доходи фізичних осіб, 7 % – земельний податок, державні субсидії та дотації – 22 %, плата за послуги – 12 %, податок від компаній – 2 %, інші – менше 1 % [6, с. 14]. У Швеції структура доходів муніципалітетів така: 67 % складають податки на доходи фізич-

них осіб, 14 % – нецільові субвенції, а 4 % – цільові субвенції, 6 % – збори, 3 % – рента й оренда [6, с. 21].

Доцільним, на наш погляд, є побудова ефективної системи фінансування місцевого самоврядування в Україні на основі трьох фундаментальних складових: 1) основним податком, що формує більшість ресурсів місцевого самоврядування, має бути податок на доходи фізичних осіб; 2) елемент державного фінансування місцевого самоврядування існує лише в частині забезпечення окремих повноважень; 3) вирівнювання спроможностей сильних та економічно слабких територій здійснюється через субвенції вирівнювання з державного бюджету.

В умовах подолання військової агресії, подальшої відбудови країни та її економічної переорієнтації важливим є проведення виваженої бюджетної політики та посилення контролю за ефективністю витрачання бюджетних коштів. Тобто необхідно започаткувати у країні нову систему державних видатків, яка передбачала б посилення ролі місцевих бюджетів [1].

Не менш важливим дестабілізуючим фактором, що веде до нецільового використання бюджетних коштів, є відсутність належного регулювання видаткової політики розпорядників бюджетних коштів [5]. В умовах подолання наслідків фінансової кризи уряди більшості країн, незалежно від рівня розвитку національних економік, застосовують потужні фіскальні інструменти впливу на економічне зростання. Одним із чинників стимулювання

макроекономічної динаміки є вдосконалення державної бюджетної політики України у сфері видатків як важливого пріоритету реалізації соціально-економічної політики держави [1].

Як відомо, зі збільшенням частки державних витрат у ВВП зростає ступінь розвитку сектора фінансових корпорацій у країні, а отже, з'являються нові можливості боргового фінансування потреб, і економіка отримує можливість зниження фіскального навантаження на домогосподарства та на сектор малого та середнього бізнесу [2, с. 216]. Частка бюджетних витрат у ВВП України знаходиться на високому рівні (44,6 % в середньому за 2007–2015 рр.) порівняно з розвинутими зарубіжними країнами. Наприклад, частка витрат у ВВП в середньому за останні десять років у Франції складає 55,8 %, у Бельгії – 53,4 %, в Італії – 49,8 %, а у Великобританії – 45,4 % [13]. Україна є лідером серед країн стосовно швидкості нарощення частки державних витрат у відсотках до ВВП, проте рівень життя порівняно з провідними державами світу, такими як, наприклад, США, Німеччина чи Японія, є невисоким, що говорить про неефективність витрачання бюджетних коштів [7].

На наш погляд, найбільшою проблемою при розподілі бюджетних коштів є нерациональна структура видатків бюджету (рис. 3).

Частка видатків на освіту в Україні в середньому становить 6,5 % ВВП, видатки на охорону здоров'я в середньому складають 3,8 % ВВП за аналізований період. У за-

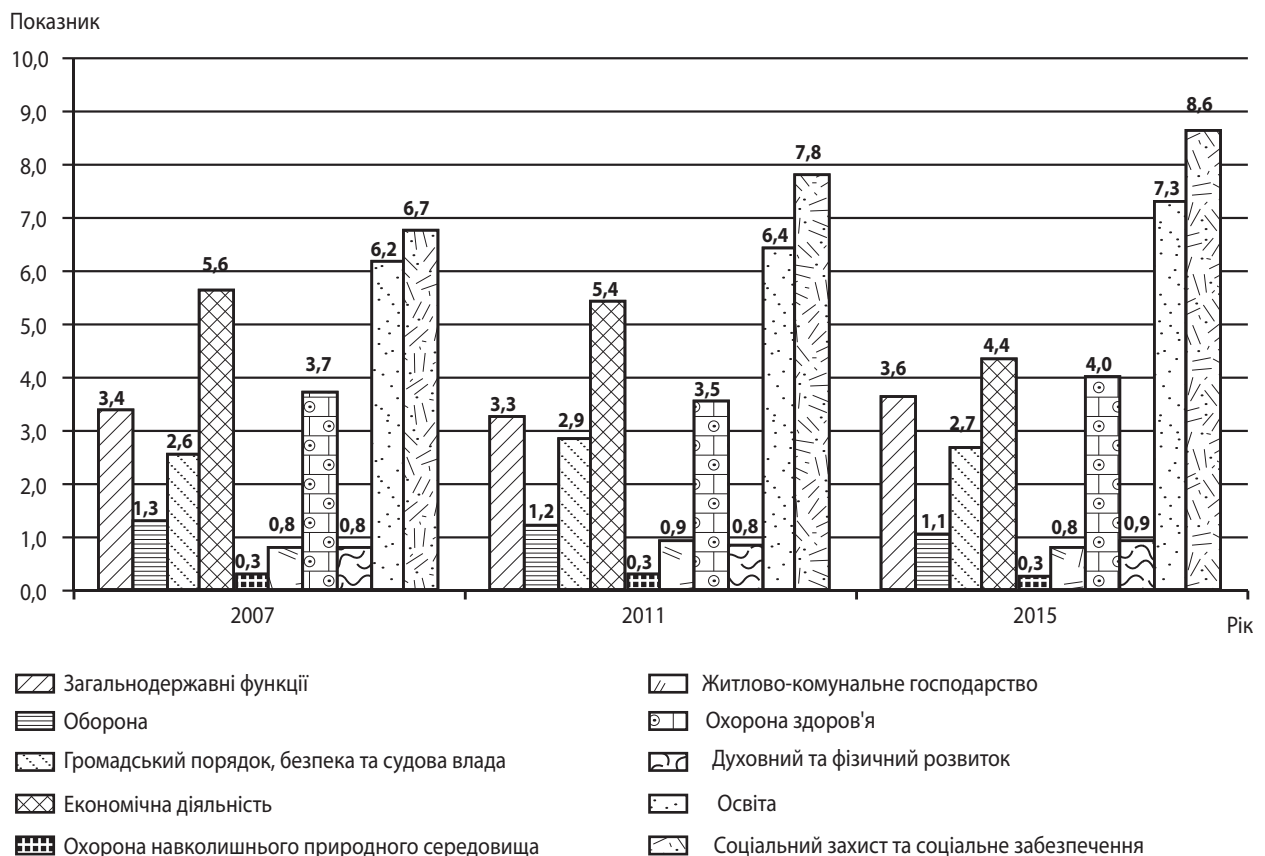

Рис. 3. Структура видатків зведеного бюджету України за 2007–2015 рр. відносно ВВП, %

Джерело: сформовано авторами на основі [10]

рубiжних країн цi показники знаходяться на вищому рiвнi (не говорячи вже про якiсть наданих послуг): у Бельгiї 6,3 % ВВП становлять видатки на освiту i 8,1 % ВВП – видатки на охорону здоров'я, в Данiї – 7,2 % та 8,7 % ВВП вiдповiдно [13]. Структура видаткiв свiдчить, що фiнансування економiчної дiяльностi має тенденцiю до скорочення в Украiнi i складає 4,4 % ВВП у 2015 р. Для порiвняння: у Чехiї та Словаччинi на пiдтримку економiки видiляється 6,1 %

ВВП та 5,7 % ВВП вiдповiдно [13]. У той же час видатки бюджету, спрямованi на бюрократичний апарат, в Украiнi значно перевищують вiдповiднi показники зарубiжних країн. Фiнансування громадського порядку, безпеки та судової влади, якi в середньому становили 2,7 % ВВП в Украiнi, в Данiї не перевищують 1 % ВВП, а в Нiмеччинi – 1,6 % ВВП [13]. Крім цього, спостерiгається низький рiвень фiнансування наукових розробок i дослiджень (рис. 4), що обумов-

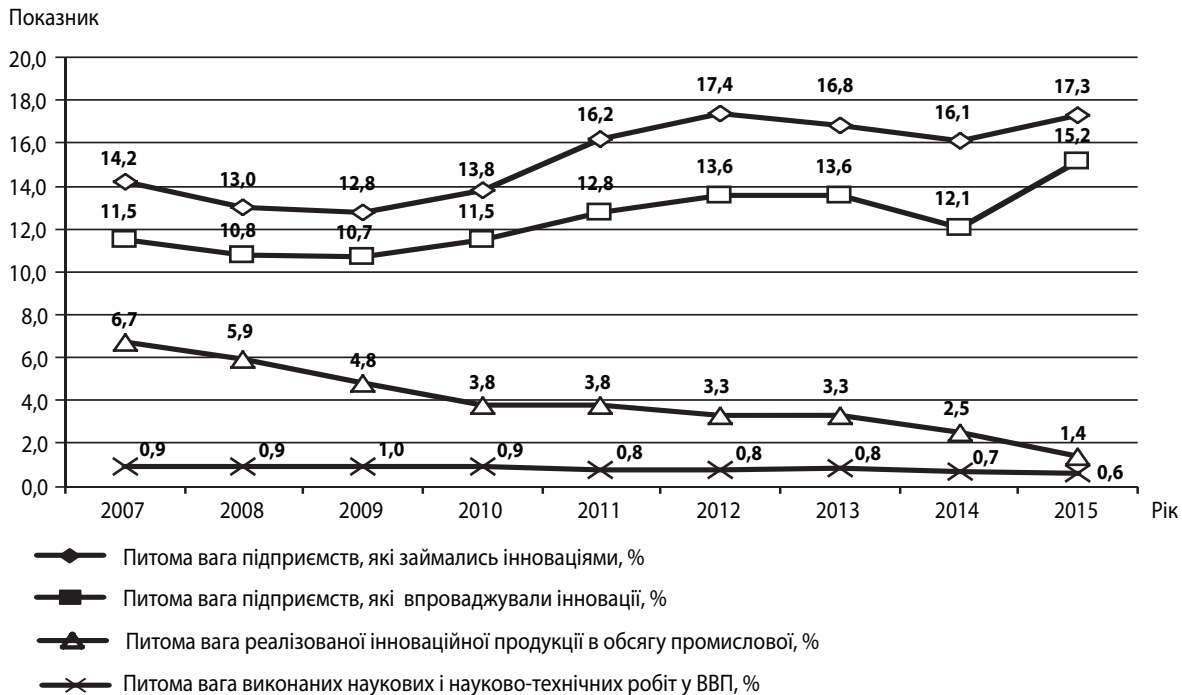

Рис. 4. Динаміка часток інноваційної діяльності в Україні у 2007–2015 рр.

Джерело: сформовано авторами на основі [11]

лено необхідністю відновлення конкурентоспроможності національної економіки та дає підстави дійти висновку про неефективність сучасної системи підтримки розвитку науки та інновацій. В умовах постійного скорочення видатків бюджету й обмеження фінансових ресурсів держави надзвичайним, на нашу думку, є саме раціоналізація структури видатків.

Тобто для стабілізації стану національної економіки у довгостроковій перспективі в Україні необхідно забезпечити підвищення рівня та ефективності викладення бюджетних коштів внаслідок збільшення питомої ваги видатків, спрямованих на розвиток і модернізацію економіки, шляхом скорочення видатків на підтримання бюрократичного апарату, зменшення податкового тиску на суб'єктів господарювання шляхом удосконалення системи адміністрування податків, що сприятиме збільшенню обсягів власних коштів підприємств, які можуть бути спрямовані на інвестиційні цілі. Основною загрозою для безпеки сектора державних фінансів України на сучасному етапі є поглиблення економічної кризи, яка загострюється внаслідок погіршення фінансового стану підприємств, банків, що підвищує ризики недоотримання державою податків, веде до зростання дефіциту державного бюджету та державного боргу [5].

Через призму дослідження зазначених негараздів, які випали на долю нашої держави, якісні зміни в системі державних фінансів повинні мати комплексний характер для відновлення фінансової спроможності мікрорівня (рис. 5).

Вирішення проблем української економіки потребує комплексного підходу. Сьогодні економіка та державні фінанси України перебувають у складному стані, що зумовлено як внутрішніми й зовнішніми загрозами, так і наслідками розпаду існуючої системи державного управління, невідповідністю здійснюваної останніми роками економічної й соціальної політики реальним потребам держави. Важлива боргова політика, реальне розширення фінансових можливостей регіонів, збільшення питомої ваги видатків, спрямованих на соціально-економічний розвиток країни, дозволить створити фіскальну політику, яка буде сприяти розвитку держави. Скорочення рівня інфляції, ефективне управління дефіцитом платіжного балансу з одночасним збільшенням інвестицій і інновацій, модернізацією виробничих фондів та створенням умов для відновлення фінансової спроможності мікрорівня позитивно вплине на економічний стан держави та створить умови для макрофінансової стабілізації.

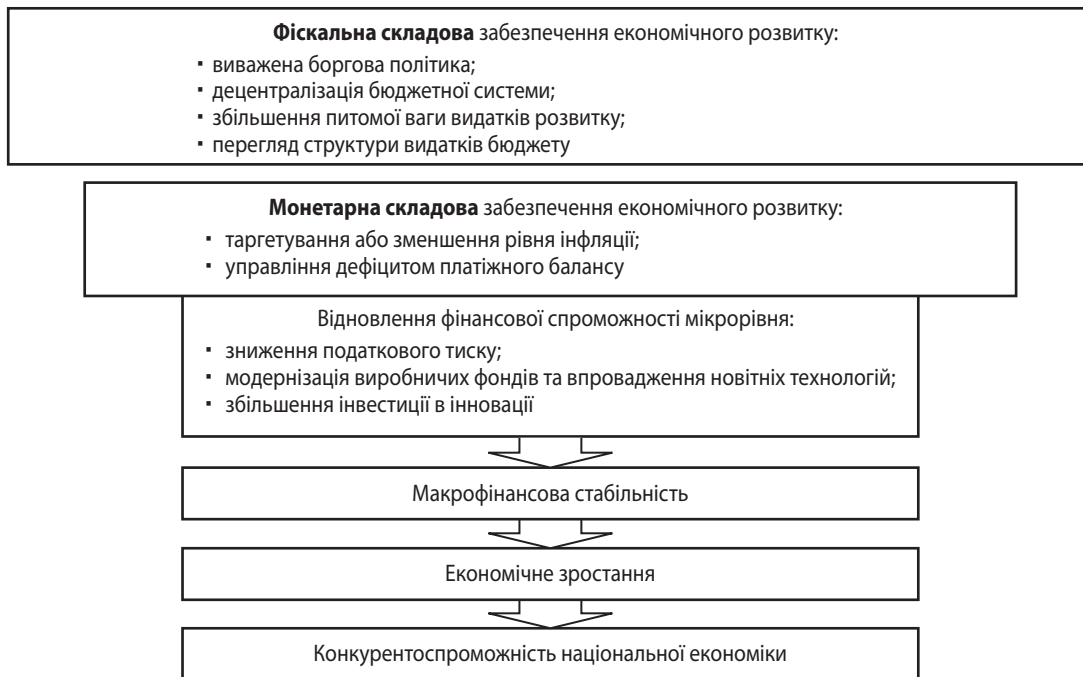

Рис. 5. Складові забезпечення економічного розвитку держави

Джерело: сформовано авторами

Висновок. Таким чином, можна дійти висновків, що сучасний стан державних фінансів свідчить про необхідність створення додаткових умов для відновлення конкурентоспроможності нашої держави та забезпечення її розвитку. Неспроможність української економіки досягти макроекономічної та макрофінансової стабільності можна пояснити багатьма факторами, серед яких і надмірна централізація бюджетної системи, і неефективна структура видатків бюджету, і деструктивна боргова політика, і непередбачувані інфляційні коливання, і, як наслідок, низький рівень життя громадян. Однак, враховуючи наявні проблеми, головною метою при досягненні стабільності національної економіки має стати створення умов для поступового відновлення і модернізації виробництва шляхом відновлення фінансової спроможності мікрорівня, змін у фіскальній і монетарній політиці, які мають бути узгодженими в довгостроковій перспективі, сприяти досягненню сталого економічного зростання при низькому рівні безробіття за довгострокової цінової стабільності та зовнішньої стійкості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Затоначька Т. Г. Перспективи та передумови бюджетної децентралізації в Україні на сучасному етапі / Т. Г. Затоначька, Є. Ю. Кузькін, А. В. Ставицький // Наукові праці Науково-дослідного фінансового інституту. – 2015. – № 1 (70). – С. 74–86.
2. Зимовець В. В. Державна фінансова політика економічного розвитку / В. В. Зимовець. – Київ: Ін-т економіки та прогнозування. – 2010. – 356 с.
3. Квач Я. П. Проблеми та перспективи реформування державних фінансів в Україні / Я. П. Квач // Збірник наукових

праць Національного університету державної податкової служби України. – 2015. – № 1. – С. 112–121.

4. Молдован О. О. Новий етап реформи системи державних фінансів України: ключові пріоритети та завдання / О. О. Молдован // Фінанси України. – 2014. – № 8. – С. 57–69.

5. Моніторинг факторів, що створюють ризики стійкості державних фінансів України: науково-аналітичні матеріали / А. І. Даниленко, В. В. Зимовець; НАН України. – Київ: Ін-т економіки та прогнозування. – 2015. – С. 2–13.

6. Ткачук А. Скандинавський шлях. Досвід реформ адміністративно-територіального устрою і місцевого самоврядування в Данії та Швеції / Анатолій Ткачук. – Київ: Логос. – 2015. – 124 с.

7. Циганов С. А. Фіскальна і монетарна політика – складові забезпечення макрофінансової стабільності національної економіки / С. А. Циганов, Т. В. Табакова // Вісник Національного банку України. – 2014. – № 5 (219). – С. 34–38.

8. Звіт Міжнародного валютного фонду «ВВП на душу населення за паритетом купівельної спроможності» від квітня 2016 року [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. – Режим доступу: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2016/01/weodata/index.aspx>

9. Інфографіка: фінансова децентралізація [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=409155&cat_id=397854

10. Річні звіти МФУ «Про виконання Державного бюджету України за 2007–2015 роки [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=51703

11. Статистична інформація Державного комітету статистики України [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

12. Статистична інформація Національного банку України [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>

13. Статистичні звіти Єврокомісії від 27.09.2016 [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Європейської комісії. – Режим доступу : <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=teina225&plugin=1>

REFERENCES

Danylenko, A. I., and Zymovets, V. V. *Monitorynh faktoriv, shcho stvoriuiut ryzyky stiikosti derzhavnykh finansiv Ukrainy* [Monitoring of factors that create risks for the sustainability of public finances of Ukraine]. Kyiv: In-t ekonomiky ta prohnozuvannya, 2015.

“Infografika: finansova detsentralizatsiia” [Infographics: financial decentralization]. Ofitsiyni sait Ministerstva finansiv Ukrainy. http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=409155&cat_id=397854

Kvach, Ya. P. “Problemy ta perspektyvy reformuvannya derzhavnykh finansiv v Ukraini” [Problems and prospects of reforming public Finance in Ukraine]. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoho universytetu derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy*, no. 1 (2015): 112-121.

Moldovan, O. O. “Novyi etap reformy systemy derzhavnykh finansiv Ukrainy: kliuchovi priorytety ta zavdannia” [A new stage of reform of public finances in Ukraine: key priorities and challenges]. *Finansy Ukrainy*, no. 8 (2014): 57-69.

“Richni zvity MFU «Pro vykonannya Derzhavnoho biudzhetu Ukrainy za 2007-2015 rr.» [Annual reports of the IFIs «On execution of the State budget of Ukraine for 2007-2015]. Ofitsiyni sait Ministerstva finansiv Ukrainy. http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=51703

“Statystychna informatsiia Derzhavnoho komitetu statystyky Ukrainy” [Statistical information of the State statistics Committee of Ukraine]. Ofitsiyni sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy. <http://www.ukrstat.gov.ua/>

“Statystychna informatsiia Natsionalnoho banku Ukrainy” [Statistical information of the National Bank of Ukraine]. Ofitsiyni sait Natsionalnoho banku Ukrainy. <http://www.bank.gov.ua>

“Statystychni zvity Yevrokomisii vid 27.09.2016” [Statistical reports of the Commission of 27. 09. 2016]. Ofitsiyni sait Yevropeiskoi komisii. <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=teina225&plugin=1>

Tkachuk, A. *Skandynavskiy shliakh. Dosvid reform administrativno-terytorialnoho ustroiu i mistsevoho samovriaduvannya v Danii ta Shvetsii* [The Scandinavian way. The experience of reforms of the administrative-territorial device and local self-government in Denmark and Sweden]. Kyiv: Lohos, 2015.

Tsyhanov, S. A. “Fiskalna i monetarna polityka - skladovi zabezpechennia makrofinansovoi stabilnosti natsionalnoi ekonomiky” [Fiscal and monetary policy components of ensuring macro-financial stability of the national economy]. *Visnyk Natsionalnoho banku Ukrainy*, no. 5 (219) (2014): 34-38.

Zymovets, V. V. *Derzhavna finansova polityka ekonomichnoho rozvytku* [State financial policy of economic development]. Kyiv: In-t ekonomiky ta prohnozuvannya, 2010.

Zatonatska, T. H., Kuzkin, Ye. Yu., and Stavyskyi, A. V. “Perspektyvy ta peredumovy biudzhetnoi detsentralizatsii v Ukraini na suchasnomu etapi” [Prospects and preconditions of fiscal decentralization in Ukraine at the present stage]. *Naukovi pratsi Naukovodoslidnoho finansovoho instytutu*, no. 1 (70) (2015): 74-86.

“Zvit Mizhnarodnoho valiutnoho fondu «VVP na dushu naselennia za parytetom kupivelnoi spromozhnosti» vid kvitnia 2016 r.» [Report of the International monetary Fund «GDP per capita at purchasing power parity» from April 2016]. <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2016/01/weodata/index.aspx>